

PANDEMİ SONRASI İLKOKUL ÖĞRENCİ VELİLERİNE YÖNELİK UYGULANAN UYUM EĞİTİMLERİNİN AİLE KATILIM DÜZEYİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF ADAPTATION TRAININGS FOR PARENTS OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS ON THE LEVEL OF FAMILY PARTICIPATION AFTER THE PANDEMIC

Dr. Ahmet ALİREİSOĞLU

İstanbul Tuzla İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, alireisoglu34@hotmail.com

İstanbul / Türkiye

ORCID: 0000-0003-2726-4543

Metin ÖZSOY

İstanbul Tuzla İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, metin_oz_soy@windowslive.com

İstanbul / Türkiye

ORCID: 0000-0003-3548-4386

ÖZET

Araştırmanın amacı, eğitim kurumlarında verilen uyum eğitimlerinin velilerin aile katılım düzeylerine etkisinin incelenmesidir. Çalışmaya, İstanbul ili Tuzla ilçesinde ilkököl eğitim seviyesinde öğrencisi bulunan 674 öğrenci velisi katılmıştır. Öğrenci velilerinin 327'si uyum eğitimlerine katıldığını 347'si katılmadığını belirtmiştir. Araştırmaya 60 erkek veli, 614 kadın veli katılmıştır. Öğrenci velilerinin 200'ü ilkököl, 124'ü ortaokul, 209'u lise, 141'i lisans ve üstü eğitim seviyesine sahiptir. Velisi buldukları öğrencilerin sınıf düzeyi ise 151 1.sınıf, 204 2.sınıf, 192 3.sınıf ve 127 4.sınıf öğrencisi olarak belirlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Veli Katılım Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde; frekans dağılımları, normallik analizi, t testi ve ANOVA analizi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda veli cinsiyetinin veli katılım düzeyine etkisine bakıldığında kadınların daha yüksek anlamlı sonuçlara ulaştığı, eğitim düzeyi açısından ilkököl mezun velilerin anlamlı daha düşük düzeyde puanlara sahip olduğu, uyum eğitimlere katılan velilerin ise uyum eğitimlerine katılmayan velilere göre anlamlı daha yüksek puanlara ulaştığı görülmüştür. Araştırma ile elde edilen bulgular literatür kapsamında tartışılmış ve yorumlanmıştır. Verilen uyum eğitimlerinin velilerin aile katılım düzeylerine katkı sağladığı, ailelerin bu eğitimlerden istifade ettiği ve kendilerine bu anlamda değer katmak adına istekli oldukları sonuçları görülmektedir.

Pandemi sonrası normalleşme sürecinde aile katılımının artırılması adına faydalı sonuçlar elde edilmiştir. Düzenlenen eğitim faaliyetlerinin planlı ve sistemli oluşu alınan fayda düzeyinin etkisini artırmaktadır.

Uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik; babaların eğitime daha aktif katıldığı çalışmaların planlanması, eğitim içeriklerinin basit, sade, anlaşılır olması, tüm kademelerde benzer eğitimlerin yürütülmesi gibi öneriler sıralanabilir.

Anahtar Kelimeler: Aile katılımı, Veli katılımı, Uyum eğitimi

Abstract

The aim of the study is to examine the effect of the integration training given in educational institutions on the level of parent involvement of parents. 674 parents of students with primary school education in Tuzla district of Istanbul participated in the study. 327 of the parents of the students stated that they participated in the integration training, 347 of them did not. 60 male parents and 614 female parents participated in the research. 200 of the parents of the students have primary school, 124 secondary school, 209 high school, 141 have undergraduate and higher education level. The grade level of the students whose parents are students is determined as 151 1st grade, 204 2nd grade, 192 3rd grade and 127 4th grade students. "Parent Participation Scale" was used as a data collection tool in the research. In the analysis of data; frequency distributions, normality analysis, t test and ANOVA analysis were used. As a result of the research, when the effect of parent gender on the level of parent participation is examined, it is seen that women reach higher meaningful results, primary school graduates have significantly lower scores in terms of education level, and parents who participate in adaptation training have significantly higher scores than parents who do not participate in adaptation training. The findings obtained from the research were discussed and interpreted within the scope of the literature. It is seen that the integration trainings provided contribute to the family participation levels of the parents, that the families benefit from these trainings and are willing to add value to themselves in this sense. Useful results have been obtained in order to increase family participation in the post-pandemic normalization process. The planned and systematic nature of the organized training activities increases the effect of the level of benefit received. For practitioners and researchers; Suggestions such as planning studies in which fathers participate more actively in education, simple, plain and understandable educational content, and conducting similar trainings at all levels can be listed.

Keywords: Family involvement, Parent involvement, Orientation training

1. GİRİŞ

Dünya Sağlık Örgütü Mart 2020 tarihinde Covid-19 hastalığının tüm dünyayı etkiler boyuta ulaştığını bildirerek pandemi ilan etmiştir (DSÖ, 2020). Pandemiler insanlık tarihi boyunca ara ara görülen, insanları başta sağlık olmak üzere sosyal, psikolojik ve ekonomik açıdan etkileyen büyük kriz durumlarıdır. Covid 19 hastalığının güncel veriler incelendiğinde yaklaşık 5 milyon insanın hayatını kaybetmesine neden olduğu görülmektedir (DSÖ, 2021). Bu istatistik dünya sağlığı açısından kritik öneme sahiptir. Dünya ülkeleri salgını kontrol altına alabilmek adına süreç içinde farklı tedbirler uygulamış bu tedbirlerin doğal sonuçları olarak ekonomik anlamda problemler meydana gelmiştir. Uygulanan tedbirlerden karantina ve kapanma süreçleri insanların psikolojik anlamda sorunlar yaşamasını beraberinde getirmiştir. Kapanma süreçlerinden ülke eğitim sistemleri de etkilenmiştir. Eğitim yöneticilerinin toplumun beklentisi doğrultusunda yenilikçi bir tutum sergileme zorunluluğu ortaya çıkmıştır (Tüysüz, 2021). Öğretmenler uzaktan eğitim süreçlerinde farklı problemler ile karşılaşmışlardır (Kırkıç ve Yahşi, 2021a; Alireisoğlu ve diğ. 2021). Öğrenciler akademik öğrenmelerinde yeterli kazanımlara ulaşmakta problem yaşamıştır. Akademik öğrenmeler ile beraber sosyal öğrenme ortamı olarak kilit önem taşıyan okulların bu süreçte kapalı kalması öğrencilerin sosyal gelişimlerinin önünde önemli bir engel oluşturmuştur.

Eğitim sistemleri toplumları geleceğe hazırlamak ve toplumların varlıklarını sürdürmeleri adına önemlidir. Eğitimin uygulandığı saha olan okullar ise toplumun her kesiminin bir parçası olmaktadır (Yalçınkaya, 2004, 22). Giddens (2005) bireylerin içinde buldukları kültürel ortamlardan etkilenerek davranışlarını şekillendirdiğini savunmaktadır.

Bireylerin buldukları çevreye aidiyet geliştirmeleri ile güvende hissetmelerinin onların çevreyle bütünleşmesini sağladığı buna bağılı olarak huzur, mutluluk ve başarıyı daha kolay elde ettiklerini belirtmektedir. Okullar bu amaç için en uygun ortam olarak görülmektedir. Okullar çocuğun toplum bilincini kazanmasını, kültür ve tarih konularında bilgilenmesini, toplumda kendisine duyulan ihtiyacın farkına varmasını sağlamaktadır. Okulların ve öğretmenlerin en temel görevi olarak görülen bu öğretim faaliyetleri sınıf ortamında ve öğretmenlerin yönlendirmeleri doğrultusunda etkileşim kurularak kazandırılmaya çalışılmaktadır. Öğretmenler her zaman öğrencilerinin yüksek düzeyde öğrenmeler sağlamasını incelemektedir (Yahşi ve Kırkıç, 2020, 141). Alireisoğlu ve diğ. (2021, 266)'ne göre öğretmenler insanın öğrenme sürecinde başrolü oynamaktadır. Ancak öğrencilerin ailelerinden aldıkları değerlerin, aile ilgisinin ve katkısının önemi bu öğrenmeler için yadsınamaz bir gerekliliktir (Balcı, 1993, 30). Okul yöneticilerinin başarılı bir iletişim liderliği ile velileri sürece dahil etmesi yenilik içeren bir uygulama olacaktır (Yıldız vd., 2021). Ebeveynlerin çocukları ile kurdukları iletişim, çocuklarının okulları ile kurulacak iş birliği öğrencinin gelişimi adına yararlı olmaktadır. (Akkabak Yıldız, 2018; Albez, 2016; Albez ve Ada, 2017; Çalışkan ve Ayık, 2015; Gül, 2007; Yıldırım, 2012). Aileler ile okul arasında kurulan bu bağı okul sisteminin örgütsel disiplinin güçlenmesine de katkı sağlamaktadır (Alireisoğlu, 2020, 49).

Ailelerin okullarla bağlantı içinde olarak etkin katılım gösterdikleri, öğrencilerin aileleri ile eğlenceli ve kaliteli paylaşımlar kurabildikleri ve bu paylaşımlar ile okul kazanımlarını pekiştirdikleri okul-anne-baba-çocuk etkinlikleri aile katılımı şeklinde adlandırılmaktadır. Öğrencinin hazırlık ve çalışma davranışlarının değerlendirilmesi, zayıf ve güçlü yönlerini ortaya çıkararak velilerin öğrenci desteği noktasında güçlendirilmesi önemli bir çalışma alanı olmuştur (Yüksel vd., 2021). Eğitimde aile katılımı üzerine yapılan akademik çalışmaların artması okulların konuyu önemsemesine, okul hedef ve planlarına bu konu başlığını eklemelerine sebep olmuştur (Albez, 2016). Dünya literatüründe aile katılımı çalışmaları öncelikle sosyoekonomik açıdan alt grupta sayılan öğrenci ve aileleri üzerinde yürütülmüştür. Zamanla her sosyoekonomik grupta aile katılımı çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Amerika Birleşik Devletlerinde 1994 yılında yapılan Amerikan okulların geliştirilmesi adına yürütülen bir çalışmada okul, toplum ve ailenin ortak güdümde hareket etmesi tespit edilmiş, işbirliğinin geliştirilmesi adına çalışmalar planlanmıştır. Çalışma sonrası elde edilen sonuçlar öğrenciler adına faydalı uygulamalar olduğunu göstermiştir. ABD'de Ulusal Okul Aile Birliği olarak adlandırılan sistem okul ile aile arasında ki iletişimi kuvvetlendirmek, öğrencilerin refahını artırmak, ev ortamlarının düzenlenmesini sağlamak, çocukların ve gençlerin korunmasında kanuni planlamalara aracı olmak gibi amaçları taşımaktadır (Atayeter, 2004, s.33.) Kanada örneğine bakıldığında okul yönetimi temel olarak okul kurulları ile sağlanmaktadır. Velilerin çoğunlukta olduğu bu kurullarda öğretmenler, yöneticiler, öğretmen olmayan okul personeli, yerel temsilciler bulunmaktadır. Okul müdürü kurulun daimi üyesi olup danışmanlık görevine sahiptir (Balıdede, 2012, s.2). Güney Kore "Olgunlaşma Birlikleri" adı altında kurulan kuruluşlar ile okul ve ailenin iletişimine katkı sağlamaktadır (Atayeter, 2004, s. 35-36). Almanya'da velilerin eğitime katılmalarını zorunlu kılan yasalar mevcuttur. Okullarda velilerin derslere katılımına imkan sağlayan veya sınavlarda gözlem amacıyla bulunmalarına izin veren düzenlemeler yasalar yer almaktadır. Fransa'da Kamu Okulları Okul Aile Konseyleri kurulmuştur. Bu konsey okula maddi destek sağlamayı, okul aile arasında yaşanabilecek sorunlara çözüm önerileri getirmeyi, okulun sosyo-kültürel faaliyetlerine destek vermeyi amaçlamaktadır (Aslam-Orkun ve diğ., 2019). İtalya 1974'te ailelere eğitimde söz hakkı tanımıştır. Okul aile birliğinin sağlanması yönünde çalışmalar gerçekleştirilmiş ve karşılaşılan problemler iyileştirilerek sistem güçlendirilmeye çalışılmıştır. İngiltere öğretmenlerin ve ailelerin üye olduğu okul aile birlikleri konfederasyonları oluşturmuştur. Bu konfederasyonlarda eğitim sisteminin problemlerinin iyileştirilmesi adına çalışmalar yürütülmektedir (Crozier, 1999). Ülkemiz dünyadaki gelişmeler ışığında aile katılımı çalışmalarına dahil olmuştur.

Öncelikle okul öncesi kademesinde aile katılım çalışmalarına başlanmış olup sonrasında tüm kademelerde benzer çalışmalara yer verilmiştir. Okul aile birlikleri ile gerek velilerin okul ile olan etkileşiminin artırılması gerekse de okulun fiziki açıdan geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Çocukların toplumsal değerleri kazanması, özgüvenli bireyler olmaları, girişimcilik becerileri kazanması adına ailelerin sorumlulukları bulunmaktadır. Rol model olma, çocukları ile kaliteli zaman geçirme ve okulla iletişim halinde olma bu sorumlulukların başında gelmektedir. Marcon (1999) yaptığı çalışmada ailelerin okulda geçirdikleri zaman ile çocukların temel okul becerileri arasında anlamlı bir farklılık bulgusuna ulaşmıştır. Ailelerin okul süreçlerine katılım sağlayarak çocuklarını yerinde gözlemleme fırsatı bulması onların güçlü ve zayıf yönlerini görmek adına önemli görülmüştür. Aile katılımı faaliyetleri çocukların zeka gelişimi başta olmak üzere duygusal ve sosyal gelişimlerine katkı sunmaktadır (Çağdaş, & Seçer, 2010). Aile katılımı çalışmaları ile çocukların okula karşı olumlu tutum geliştirdikleri, kendilerini güvende hissettikleri, okula aidiyet geliştirdikleri yönünde araştırmalar mevcuttur (Kandır ve Ersoy, 2003). Aile katılımı çalışmaları ile ailelerde okul işleyişini yakından görme, çocuklarının okulda çizdiği davranış örüntüsünü görme fırsatı bulmaktadır (Oktay, 2002). Öğretmenler açısından anne baba katılımı ailelerin okula karşı tutumu anlamında faydalı olabilmekte ve öğretmenin toplumsal kaynaklara ulaşmasını kolaylaştırmaktadır (Aktaş Arnas, 2011). Her kademedeki öğrencinin gelişim düzeyindeki ailenin niteliği ve katkısı önemli bir hale gelmiştir (Tüysüz vd., 2021). Bu konuda yapılan çalışmalar ilkökul ve ortaokul kademesinde yapılan aile katılımı çalışmalarının öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal gelişiminde etkili olduğunu göstermektedir (Selanik Ay ve Gündoğdu, 2016; Epstein, 2011; Uslu, 2012; Şahan, 2021; Jeynes, 2007; Boz ve diğ., 2018.). Epstein (1995), aile katılımının okul içerisinde sağlanması için altı farklı katılım parçası içeren bir model oluşturmuştur.

- 1-Ebeveynlik: Öğrencilerin evlerindeki öğrenme ortamlarının geliştirilmesi için ebeveyn desteği.
- 2-İletişim: Öğrencinin gelişimi odaklı olarak ev okul arasında etkili iletişim ağı oluşturulması.
- 3-Gönüllülük: İstekli olan velilerin sunduğu destek ile veli organizasyonunun sağlanması.
- 4-Evde öğrenme: Ebeveynlerin öğrencilerin ödevleri konusunda nasıl destek olabileceklerinin öğretilmesi.

5-Karar verme: Veli temsilcileri ile velilerin okul kararlarında sürece dahil edilmesi.

6-İşbirliği: Velilerin okulu güçlendirecek yönlerinin belirlenmesi ve işbirliği sağlanması.

Bu katılım parçaları sağlandığında okul ile aile arasındaki bağın oluşturulacağı ve öğrencilerin akademik, sosyal ve kişisel olarak gelişimlerine katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Aile katılımı çalışmaları dinamik yapılar barındırmaktadır. Bu sebeple belirtilen 6 maddenin her okul için farklı derecelerde kullanılması ve katkı sunması beklenmektedir (Epstein, 1995). Aile katılımı düzeyini öğretmen ilişkileri, aile ilişkileri, kültürel farklılıklar, ebeveynlerin eğitim düzeyi ve sosyoekonomik düzeyleri etkilemektedir (Erdener, 2013). Aile katılımını engelleyen faktörler okul ile ilgili olanlar ve aile ile ilgili olanlar şeklinde iki başlık şeklinde incelenebilir Al-Mahdi (2010, s. 433).

Tablo 1. Aile Katılımını Engelleyen Faktörler

Okul ile İlgili Olanlar	Aile ile İlgili Olanlar
Okullardaki iş yükü ve zaman kısıtlılığı	Ailelerin iş yoğunluğu
Öğretmenlerin aile katılımına ilişkin olumsuz tutumları	Okul içi planlamalara dahil olmakta isteksizlik
Ailelerin farklı eğitim düzeylerine sahip oluşu	Sosyo-ekonomik anlamda yetersiz olmak
Öğretmenlerin ailelerin sahip olduğu farklı güçlerden yararlanmak istememesi	Çocuk sayısının fazla oluşu
Okul yönetimlerinin okul aile iş birliğinin güçlenmesine yönelik olumsuz tutumları	Okul aile birliğine ilişkin bilgi eksiklikleri
Okul yönetimlerinin ve öğretmenlerin velilere karşı kapalı bir iletişim tarzı sergilemeleri	Okul planlamalarında yapılan değişikliklere karşı anlayış eksikliği

Öğrencilerin akademik, sosyal ve kişisel gelişimleri için okul ve aile arasında işbirliği kurulması elzem görülmektedir. İletişim kabiliyeti bu işbirliğinin kurulmasında ciddi öneme sahiptir. Paydaşların kendi arasında kurduğu iletişim düzlemi alınacak performans için belirleyici olmaktadır (Yahşi ve Aydın, 2020, 259). Öğrencilerin potansiyellerini gerçekleştirmeleri ve gelecek planlamalarını adım adım gerçekleştirmeleri adına aile katılımı büyük öneme sahiptir. Gerek okul kaynaklı, gerekse de aile kaynaklı engellerin ortadan kaldırılarak aile katılımı düzeyinin tüm okul kademelerinde artırılması gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı yaşanmakta olan pandemi sürecinde normalleşme çalışmaları devam ederken ilkökul öğrenci velilerine yönelik gerçekleştirilen uyum eğitimlerinin aile katılım düzeyine etkisinin incelenmesidir. Pandemi süreci okul aile bağına zayıflatmıştır. Okul aile bağının tekrar pandemi öncesi süreçte olduğu gibi güçlü hale getirilmesi ihtiyacı görülmüştür. Okul aile bağının tekrar güçlendirilmesine katkı sağlamak adına verilen uyum eğitimlerinin etki düzeyinin görülmesi bu anlamda yapılacak çalışmalar için kaynaklık edecektir. Araştırma ile elde edilen sonuçlar literature katkı sunacak olup, elde edilen veriler okullarda yapılacak çalışmalara yön verecek ve destekleyici olacaktır.

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma deseni, araştırma grubu, veri toplama aracı, veri toplama süreçleri ve veri analizi belirtilmiştir.

2.2. Araştırma Modeli

Araştırmada eğitim yılı başında verilen uyum eğitimlerinin aile katılım düzeylerine etkisini araştırmak adına tarama modellerinden betimsel tarama kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte olan ya da mevcut durum için var olan olguyu betimlemek amacı ile kullanılmaktadır. Araştırma dahilinde çalışılan olgu, şartlara müdahale edilmeksizin tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2009). Betimsel araştırmalarda bir değişken için sayısal değerlere bağlı olarak bulgular elde edilmektedir (Büyüköztürk, 2014).

2.3. Araştırma Grubu

Araştırmanın evreni İstanbul ili Tuzla ilçesinde eğitim gören ilkökul öğrencilerinin velilerinden oluşmaktadır. Araştırma 2021-2022 Eğitim Öğretim yılında İstanbul ili Tuzla ilçesindeki 2 resmi ilkökulda yürütülmüştür. Ölçek uygulaması seçkisiz tabakalı örnekleme ile yapılmış olup; dezavantajlı olarak görülen bölgeden bir ilkökul velileri ile sosyo ekonomik düzeyi yüksek olan bölgedeki bir ilkökul velilerinin katılımı ile tamamlanmıştır. Araştırmaya 674 veli katılmış olup, katılımcıların %91'i kadın, %9'u erkektir.

Araştırmaya katılan velilerin %51,5'i düzenlenen uyum eğitimlerine katılmış, %48,5'u uyum eğitimlerine katılmamıştır. Örneklem grubu tablo 2 de sunulmuştur.

Tablo 2. Katılımcılara ilişkin bilgiler

		N	%
Eğitilmelere katılma durumu	Katıldım	327	48,5
	Katılmadım	347	51,5
Cinsiyet	Erkek	60	8,9
	Kadın	614	91,1
Eğitim Düzeyi	İlkokul	200	29,7
	Ortaokul	124	18,4
	Lise	209	31,0
	Lisans ve üstü	141	20,9
Öğrenci sınıf düzeyi	1.Sınıf	151	22,4
	2. Sınıf	204	30,3
	3. Sınıf	192	28,8
	4. Sınıf	127	18,5
Toplam		674	100,0

2.3. Veri toplama araçları

Veli katılım ölçeği (VKÖ): Ölçek Gürbüz Türk ve Şad (2010a) tarafından geliştirilmiştir. Veli Katılım Ölçeği, 5'li likert tipi olup, 1 hiçbir zaman 5 her zaman seçeneğini ifade etmektedir. 8 alt boyut ve 39 maddeden oluşmaktadır. Faktör yükleri dağılım aralığı .442 ile .807 olarak belirlenmiştir. 39 maddenin toplam varyansı %60,86 oranında açıkladığı görülmüştür (Gürbüz Türk ve Şad, 2010a; Şad ve Gürbüz Türk, 2013). Ölçeğe ilişkin yapılan doğrulayıcı faktör analizi ile ulaşılan uyum iyiliği değerleri $X^2 = 1334,85$, $sd=636$ ($X^2 /sd=2,09$), $AGFI=.88$, $GFI=.90$, $RMR=.057$, $NNFI=.92$, $RMSEA=.042$, $CFI=.93$, $SRMR=.04396$ veliye uygulama gerçekleştirilmiş, $r=.910$ olarak bulunmuştur (Gürbüz Türk & Şad, 2010a, 2010b). Kotaman (2008) tarafından veli katılım düzeyini belirlemek adına geliştirilen ölçek eşdeğer ölçek olarak kullanılarak ölçeğin geçerlik katsayısı 65 veli ile test edilmiş ve velilerin iki ölçekten aldıkları puanlar arasında $r=.880$ pozitif yönde anlamlı bir korelasyon elde edilmiştir (Gürbüz Türk & Şad, 2010a, 2010b).

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından geliştirilen form ile katılımcılara ilişkin demografik bilgilerin edinilmesi amaçlanmıştır. Katılımcılara, eğitime katılma durumları, eğitim düzeyleri ve cinsiyet bilgileri soruları yöneltilmiş olup düzenlenen form ile bilgiler edinilmiştir.

2.4. Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Araştırma 2021-2022 eğitim öğretim yılında İstanbul İli Tuzla İlçesinde eğitim gören ilkököl öğrencilerinin velileri ile yürütülmüştür. 674 veli araştırmaya katılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin doğru sonuçlar vermesi adına katılımcıların sorulara eksiksiz ve kişisel doğrularını yansıtacak yanıtlar vermesi gerekliliği belirtilmiştir. Verilerin analizi Spss paket programı ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan normallik analizlerinde basıklık ve çarpıklık katsayıları +1 ile -1 arasında değer almıştır. Araştırmada betimsel istatistikler, t testi, ANOVA kullanılmıştır.

2.5. Etik Kurul İzin Bilgileri

Yapılan bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırma problemleri doğrultusunda yapılan istatistiksel analizler sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

3.1. Uyum Eğitimlerine Katılma Durumuna İlişkin Bulgular

Öğrenci velilerine yönelik gerçekleştirilen uyum eğitimlerine katılma durumunun veli katılım düzeyine etkisine ilişkin t testi sonuçları Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Uyum eğitimlerine katılma durumunun veli katılım düzeyine etkisine ilişkin t testi sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh x	t Testi		
						T	Sd	p
Okul ve öğretmenle iletişim	Katıldım	327	35,9297	5,81	0,32	4,423	660,615	,000
	Katılmadım	347	33,7349	7,04	0,38			
Çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme	Katıldım	327	24,0214	2,13	0,12	0,633	672	,527
	Katılmadım	347	23,9164	2,17	0,12			
Katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi	Katıldım	327	21,4159	3,72	0,21	5,445	672	,000
	Katılmadım	347	19,8012	3,97	0,21			
Gönüllü aktif katılım	Katıldım	327	11,9725	5,00	0,28	7,116	642,57	,000
	Katılmadım	347	9,415	4,28	0,23			
Çocukla iletişim	Katıldım	327	24,3028	1,98	0,11	0,286	672	,775
	Katılmadım	347	24,2622	1,69	0,09			
Öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması	Katıldım	327	19,0612	2,04	0,11	1,709	672	,088
	Katılmadım	347	18,7925	2,04	0,11			
Çocuğun kişilik gelişimini destekleme	Katıldım	327	18,789	2,09	0,12	2,003	672	,046
	Katılmadım	347	18,4669	2,08	0,11			
Çocuğun sosyokültürel gelişimini destekleme	Katıldım	327	16,6422	3,65	0,20	2,986	672	,003
	Katılmadım	347	15,7723	3,90	0,21			
Toplam	Katıldım	327	172,1346	18,57	1,03	5,509	672	,000
	Katılmadım	347	164,1614	18,97	1,02			

Uyum eğitimlerine katılma durumunun veli katılım düzeyine etkisini incelemek adına t testi uygulanmıştır. Buna göre; okul ve öğretmenle iletişim alt boyutunda eğitime katılanlar lehine anlamlı bir farklılık (katıldım \bar{x} =35,93, ss=5,81; katılmadım \bar{x} =33,73, ss=7,04; $p<.05$) bulunmuştur. Çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme alt boyutunda anlamlı bir farklılık (katıldım \bar{x} =24,02, ss=2,13; katılmadım \bar{x} =23,92, ss=2,17; $p>.05$) yoktur.

Katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi alt boyutunda eğitime katılanlar lehine anlamlı bir farklılık (katıldım $\bar{x}=21,42$, $ss=3,72$; katılmadım $\bar{x}=19,80$, $ss=3,97$; $p<.05$) bulunmuştur. Gönüllü aktif katılım alt boyutunda eğitime katılanlar lehine anlamlı bir farklılık (katıldım $\bar{x}=11,97$, $ss=5,00$; katılmadım $\bar{x}=9,41$, $ss=4,28$; $p<.05$) bulunmuştur. Çocukla iletişim alt boyutunda anlamlı bir farklılık (katıldım $\bar{x}=24,30$, $ss=1,98$; katılmadım $\bar{x}=24,26$, $ss=1,69$; $p>.05$) yoktur. Öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması alt boyutunda anlamlı bir farklılık (katıldım $\bar{x}=19,06$, $ss=2,04$; katılmadım $\bar{x}=18,79$, $ss=2,04$; $p>.05$) yoktur. Çocuğun kişilik gelişimini destekleme alt boyutunda eğitime katılanlar lehine anlamlı bir farklılık (katıldım $\bar{x}=18,78$, $ss=2,09$; katılmadım $\bar{x}=18,47$, $ss=2,08$; $p<.05$) bulunmuştur. Çocuğun sosyokültürel gelişimini destekleme alt boyutunda eğitime katılanlar lehine anlamlı bir farklılık (katıldım $\bar{x}=16,64$, $ss=3,65$; katılmadım $\bar{x}=15,77$, $ss=3,90$; $p<.05$) bulunmuştur. Toplam değere ilişkin eğitime katılanlar lehine anlamlı bir farklılık (katıldım $\bar{x}=172,13$, $ss=18,57$; katılmadım $\bar{x}=164,16$, $ss=18,97$; $p<.05$) bulunmuştur.

3.2. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

Veli cinsiyet değişkeninin veli katılım düzeyine etkisine ilişkin t testi sonuçları Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Cinsiyetin veli katılım düzeyine etkisine ilişkin t testi sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh x	t Testi		
						T	Sd	P
Okul ve öğretmenle iletişim	Kadın	614	34,8274	6,54	0,26	0,35	672	,727
	Erkek	60	34,5167	6,79	0,88			
Çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme	Kadın	614	24,07	1,98	0,08	2,657	63,19	,010
	Erkek	60	22,9167	3,31	0,43			
Katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi	Kadın	614	20,6678	3,87	0,16	1,761	672	,079
	Erkek	60	19,7333	4,39	0,57			
Gönüllü aktif katılım	Kadın	614	10,8029	4,76	0,19	2,55	672	,011
	Erkek	60	9,15	5,09	0,66			
Çocukla iletişim	Kadın	614	24,3355	1,72	0,07	1,662	63,56	,101
	Erkek	60	23,7333	2,75	0,36			
Öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması	Kadın	614	18,9691	1,94	0,08	1,38	64,473	,172
	Erkek	60	18,45	2,85	0,37			
Çocuğun kişilik gelişimini destekleme	Kadın	614	18,6645	2,05	0,08	1,4	67,021	,166
	Erkek	60	18,2	2,49	0,32			
Çocuğun sosyokültürel gelişimini destekleme	Kadın	614	16,2231	3,77	0,15	0,628	672	,530
	Erkek	60	15,9	4,15	0,54			
Toplam	Kadın	614	168,5603	18,79	0,76	2,304	672	,022
	Erkek	60	162,6	22,28	2,88			

Veli cinsiyetinin veli katılım düzeyine etkisini incelemek adına t testi uygulanmıştır. Buna göre; okul ve öğretmenle iletişim alt boyutunda anlamlı bir farklılık (katıldım \bar{x} =34,83, ss=6,54; katılmadım \bar{x} =34,52, ss=6,79; $p>.05$) yoktur. Çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme alt boyutunda kadın veliler lehine anlamlı bir farklılık (katıldım \bar{x} =24,07, ss=1,98; katılmadım \bar{x} =22,92, ss=3,31; $p<.05$) bulunmuştur. Katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi alt boyutunda anlamlı bir farklılık (katıldım \bar{x} =20,67, ss=3,87; katılmadım \bar{x} =19,73, ss=4,39; $p>.05$) yoktur. Gönüllü aktif katılım alt boyutunda kadın veliler lehine anlamlı bir farklılık (katıldım \bar{x} =10,80, ss=4,76; katılmadım \bar{x} =9,15, ss=5,09; $p<.05$) bulunmuştur. Çocukla iletişim alt boyutunda anlamlı bir farklılık (katıldım \bar{x} =24,33, ss=1,72; katılmadım \bar{x} =23,73, ss=2,75; $p>.05$) yoktur. Öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması alt boyutunda anlamlı bir farklılık (katıldım \bar{x} =18,97, ss=1,94; katılmadım \bar{x} =18,45, ss=2,85; $p>.05$) yoktur. Çocuğun kişilik gelişimini destekleme alt boyutunda anlamlı bir farklılık (katıldım \bar{x} =18,66, ss=2,05; katılmadım \bar{x} =18,20, ss=2,49; $p>.05$) yoktur.

Çocuğun sosyokültürel gelişimini destekleme alt boyutunda anlamlı bir farklılık (katıldım $\bar{x}=16,22$, $ss=3,77$; katılmadım $\bar{x}=15,9$, $ss=4,15$; $p>.05$) yoktur. Toplam değere ilişkin kadın veliler lehine anlamlı bir farklılık (katıldım $\bar{x}=168,56$, $ss=18,79$; katılmadım $\bar{x}=162,6$, $ss=22,28$; $p<.05$) bulunmuştur.

3.2. Veli Eğitim Düzeyi Değişkenine İlişkin Bulgular

Veli eğitim düzeyi değişkeninin veli katılım düzeyine etkisine ilişkin ANOVA testi sonuçları Tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5. Eğitim düzeyinin veli katılım düzeyine etkisine ilişkin ANOVA testi sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark
Okul ve öğretmenle iletişim	Gruplararası	220,343	3	73,448	1,711	,163	
	Gruplarıçi	28757,6	670	42,922			
	Toplam	28978	673				
Çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme	Gruplararası	79,722	3	26,574	5,869	,001	
	Gruplarıçi	3033,56	670	4,528			1<2,3,4
	Toplam	3113,28	673				
Katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi	Gruplararası	302,688	3	100,896	6,702	,000	
	Gruplarıçi	10087	670	15,055			1<3,4
	Toplam	10389,7	673				
Gönüllü aktif katılım	Gruplararası	250,507	3	83,502	3,65	,012	
	Gruplarıçi	15329,6	670	22,88			
	Toplam	15580,1	673				
Çocukla iletişim	Gruplararası	52,209	3	17,403	5,242	,001	
	Gruplarıçi	2224,23	670	3,32			1<4
	Toplam	2276,44	673				
Öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması	Gruplararası	88,157	3	29,386	7,239	,000	
	Gruplarıçi	2719,83	670	4,059			1<2,3,4
	Toplam	2807,99	673				
Çocuğun kişilik gelişimini destekleme	Gruplararası	85,956	3	28,652	6,716	,000	
	Gruplarıçi	2858,32	670	4,266			1<4
	Toplam	2944,28	673				
Çocuğun sosyokültürel gelişimini destekleme	Gruplararası	594,571	3	198,19	14,536	,000	
	Gruplarıçi	9134,97	670	13,634			1<2,3,4
	Toplam	9729,54	673				
Toplam	Gruplararası	10557,4	3	3519,13	9,943	,000	
	Gruplarıçi	237126	670	353,919			1<2,3,4
	Toplam	247683	673				

Veli eğitim düzeyinin veli katılım düzeyine etkisini incelemek adına ANOVA testi uygulanmıştır. İlkokul mezuniyeti 1, ortaokul mezuniyeti 2, lise mezuniyeti 3, lisans ve üstü mezuniyet düzeyi 4 olarak belirtilmiştir.

Buna göre; okul ve öğretmenle iletişim alt boyutunda anlamlı bir farklılık ($F=1,711$, $p>.05$) yoktur. Çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme alt boyutunda ilkökul mezunu olan velilerin diğer mezuniyete sahip velilere göre daha düşük sonuçlar elde ettiği yönünde anlamlı bir farklılık ($F=5,869$, $p<.05$) bulunmuştur. Katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi alt boyutunda ilkökul mezunu olan velilerin lise ve lisans ve üstü mezuniyete sahip velilere göre daha düşük sonuçlar elde ettiği yönünde anlamlı bir farklılık ($F=6,702$, $p<.05$) bulunmuştur. Gönüllü aktif katılım alt boyutunda anlamlı bir farklılık ($F=3,65$, $p>.05$) yoktur. Çocukla iletişim alt boyutunda ilkökul mezunu olan velilerin lisans ve üstü mezuniyete sahip velilere göre daha düşük sonuçlar elde ettiği yönünde anlamlı bir farklılık ($F=5,242$, $p<.05$) bulunmuştur. Öğrenmeyi destekleyici ev ortamının yaratılması alt boyutunda ilkökul mezunu olan velilerin diğer mezuniyete sahip velilere göre daha düşük sonuçlar elde ettiği yönünde anlamlı bir farklılık ($F=7,239$, $p<.05$) bulunmuştur. Çocuğun kişilik gelişimini destekleme alt boyutunda ilkökul mezunu olan velilerin lisans ve üstü mezuniyete sahip velilere göre daha düşük sonuçlar elde ettiği yönünde anlamlı bir farklılık ($F=6,716$, $p<.05$) bulunmuştur. Çocuğun sosyokültürel gelişimini destekleme alt boyutunda ilkökul mezunu olan velilerin diğer mezuniyete sahip velilere göre daha düşük sonuçlar elde ettiği yönünde anlamlı bir farklılık ($F=14,536$, $p<.05$) bulunmuştur. Toplam değere ilişkin ilkökul mezunu olan velilerin diğer mezuniyete sahip velilere göre daha düşük sonuçlar elde ettiği yönünde anlamlı bir farklılık ($F=9,943$, $p<.05$) bulunmuştur.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Pandemi süreci eğitim dünyasında birçok değişikliği beraberinde getirmiştir. Zorunlu değişimler problemler yaratmış beraberinde yeni çözüm yolları bulunmasını mecbur kılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı çeşitli önlemler geliştirmekte ve uygulamaktadır. Aynı zamanda birçok araştırmacı sahada gördüğü problemler üzerine yoğunlaşarak araştırma, inceleme faaliyetleri yürütmektedir. Pandemi süreci esnasında karşılaşılan problemlere ilişkin yapılan faaliyetler incelendiğinde; pandeminin getirdiği psikolojik etkilerin veli ve öğrencilere yansması araştırılması, uzaktan eğitim faaliyetlerin verim düzeyleri, uzaktan eğitim faaliyetlerinin veriminin artırılması adına öneri ve uygulamaların geliştirilmesi, EBA platformunun kapasitesinin artırılması ve içerik geliştirmelerinin sağlanması örnekleri ifade edilebilir (Türker ve Dündar, 2020).

EBA öğrenci ve öğretmenler için pandemi sürecinde etkileşimin devam etmesini sağlayan bir araç olmuştur (Erdoğan ve Ayanoğlu, 2021). Öğretmenler derslerini bu platform üzerinden öğrencilere aktarmaya devam etmişlerdir. Öğretmen öğrenci arasındaki ilişki yüzyüze olduğu kadar etkin olmasa dahi sürdürülebilmiştir fakat okulların bir diğer önemli paydaşı olan veli sürecin dışında kalmak durumunda kalmıştır. Pandemi süreci velinin okulla bağını zayıflatmıştır. Okul aile birliği tarafından okula verilen desteğin azalması, öğretmenin okulda var ettiği öğrenme ortamının veli tarafından desteklenme sürecinin zarar görmesi pandemi devam ederken girilen normalleşme sürecinde ilk normalleştirilmesi gereken bir alan olarak belirlenmesi gerekmektedir. Bu olgu bu alanda yapılacak çalışmalara olan ihtiyacı ortaya koymaktadır.

Bu çalışmada pandemi sürecinde velilere yönelik düzenlenen uyum eğitimlerinin veli katılım düzeyine olan etkisi incelenmiştir. İlk olarak velilerin cinsiyetine yönelik yapılan analizlerde çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme, katılım konusunda velinin kendisini geliştirmesi, gönüllü aktif katılım alt boyutlarında ve toplam değere ilişkin annelerin babalara göre veli katılım düzeylerinin anlamlı olarak yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Benzer bir şekilde Şaban (2011) annelerin aile katılım düzeylerinin babaların katılım düzeylerinden anlamlı olarak yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Tümkaya (2017) yaptığı çalışmada yalnızca gönüllü olma alt boyutunda annelerin lehine anlamlı yüksek sonuçlara ulaşmış olup bunu çalışmaya katılan annelerin genel olarak ev hanımı olması ile ilişkilendirmiştir. Farklı olarak Dempsey, Bassler ve Brissie (1992) yaptığı çalışmada veli katılımı düzeyinde anne babalar arası anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Okul ve öğretmenle iletişim alt boyutunda anne babaların aynı sorumluluğu hissederek benzer düzeyde yaklaşım geliştirdikleri yorumu yapılabilir. Ödev ve çalışmaları destekleme alt boyutunda annelerin bu anlamda daha fazla vakit ayırabildikleri şeklinde veya anne baba arasındaki sorumluluk paylaşımı gereği bu yönde bir sonuca ulaşıldığı söylenebilir. Katılım konusunda kendini geliştirme ve gönüllü aktif katılım alt boyutlarında annelerin çocuklarının eğitim süreçlerinde kendilerini daha merkezi bir konuma aldıkları bu sebeple öğrencilerin ödev çalışmalarında yanlarında oldukları, kendilerini bu anlamda geliştirmeye çalıştıkları ve gönüllü bir biçimde okulla iletişime geçtikleri sonucuna ulaşılabilir. Çocukla olan iletişimin, çocuğun kişilik gelişiminin ve sosyokültürel gelişiminin anne ve babalar tarafından aynı derecede sorumlulukla desteklendiği ifade edilebilir. Çocukların yetiştirilmesi adına anne ve babaların genel olarak birbirini tamamlayan yönde sonuçlar verdiği savunulabilir.

Veli eğitim düzeyinin aile katılımı üzerine etkisi incelendiğinde okul ve öğretmenle iletişim ile gönüllü aktif katılım alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamakta iken, diğer alt boyutlar ve toplam değere ilişkin ilkökul eğitim düzeyi olan velilerin genel olarak diğer eğitim düzeylerinden anlamlı daha düşük puanlara ulaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Tümkeya (2011) yaptığı araştırmada lise ve üniversite mezunu velilerin ilkökul mezunu olanlara göre anlamlı yüksek puanlara ulaştığını belirtmiştir. Abbak (2008) benzer olarak eğitim düzeyi yüksek ailelerin aile katılımı puanlarının anlamlı daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Literatürde eğitim düzeyine göre farklılaşma olmadığı yönünde araştırma sonuçları da mevcuttur (Gürşimşek ve diğ., 2007; Yakıcı, 2018). Alt boyutlardan okul ve öğretmenle olan iletişimde eğitim düzeyine göre fark çıkmaması öğretmenlerin iletişim süreçlerini ustalıkla sürdürdüğünü gösteren önemli bir tespittir. Çocuğun ödevlerini destekleme, çocukla iletişim, destekleyici ev ortamı, çocuğu gelişimine sunulan destekler alt boyutlarında ilkökul mezunu velilerin düşük puanlar alması bilgi ve bilinçlendirilme ihtiyacı içinde olduklarını göstermektedir. İletişim boyutunda çocukları ile diğer eğitim düzeyinde olan katılımcılardan düşük puan alışları evde yaşadıkları iletişim problemlerini ve alt kuşakları anlamak konusunda yeterli bilinç seviyesinde olmadıklarını göstermektedir. Katılım konusunda velinin kendini geliştirmesi alt boyutunda ilkökul mezunlarının düşük puanlar alması ve gönüllü aktif katılım puanlarında fark çıkmaması ilkökul mezunu velilerin bu aile katılımı çalışmalarına istek duyduğunu fakat farklı sebeplerle bunu gerçekleştiremediklerini düşündürmektedir. Bu sebepler vakit bulamama gibi somut gerekçeler ile açıklanabileceği gibi eğitimin kendisine katacağı katkılar konusunda yeterince bilgi sahibi olmaması, aile katılımı faaliyetlerinin herkesin şartlarını düşünerek organize edilmemesi gibi gerekçeler ile belirtilebilir.

Uyum eğitimlerine katılma durumunun veli katılım düzeyine olan etkisi incelendiğinde ödev çalışmalarını destekleme, çocukla iletişim ve ev ortamlarını düzenleme alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmazken, diğer alt boyutlar ve toplam değere ilişkin uyum eğitimlere katılan velilerin anlamlı daha yüksek sonuçlara ulaştığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu sonuçtan hareketle uyum eğitimlerine katılan velilerin; okul ve öğretmenle iletişim konusunda fayda gördüğü, sonraki veli katılım faaliyetlerine katılım konusunda isteğinin arttığı, çocuğunun sosyokültürel ve kişilik gelişimine sunacağı katkı anlamında kendini ileriye taşıdığı sonucuna ulaşılabilir. Çocuğun ödev ve çalışmalarını destekleme alt boyutunda fark çıkmaması pandemi sürecinde velilerin çok daha fazla olarak çocuklarının eğitim süreçlerine dahil olması ile açıklanabilir. Bu anlamda pandeminin ailelere çocuklarına yönelik yüklemiş olduğu sorumluluğun getirdiği kazanım araştırma sonuçları ile tutarlı olarak değerlendirilmiştir. Gönüllü aktif katılımın ve velinin katılım konusunda kendini geliştirmesinde eğitime katılanların yüksek puanlar alması velinin de pandemi sonrası okul ile bağıni tekrar güçlendirmeye olan ihtiyacını ortaya koymaktadır. Aynı zamanda eğitimlerin velilere katkı sunduğu ifade edilebilir. Destekleyici ev ortamının yaratılmasında fark bulunmaması pandeminin evde eğitimi mecbur kılması ile beraber ev şartlarında yapılan mecburi değişikliklerin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Uzaktan eğitim gereği çalışma ortamları düzenlenmiş, öğrencilerin öğrenme süreçlerinde daha yüksek verim almaları adına koşullar iyileştirilmeye çalışılmıştır.

Uyum eğitimlerine katılan velilerin çocuklarını aldıkları bilgileri de kullanarak geliştirme yönünde daha yüksek puanlar almaları da beklenen bir sonuç olarak görülmektedir. Buradan hareketle eğitim faaliyetlerine dönük katılımın artırılması amaçlanmalı, pandemi sürecinin hasarlarının azaltılması adına bu eğitimlerin sıklıkla velilere ulaştırılması sağlanmalıdır.

Araştırma bulguları genel olarak değerlendirildiğinde; annelerin daha yüksek puanlara ulaştığı görülmüştür. Bu durumun nedenleri düşünüldüğünde veli katılımı çalışmaları genel olarak annelere yönelik planlanmakta olup, bu durum babaların veli katılım düzeylerini olumsuz etkileyebilmektedir. Atakan (2010), yaptığı çalışmada araştırmaya katılan babaların %20 oranında etkinliklerin babalara yönelik olmadığı yönünde görüş bildirdiği sonucuna ulaşmıştır. Artan ve Kahramanoğlu (2020)'nin yapmış olduğu araştırmada 2000-2018 yılları arasında veli katılımına yönelik yapılan araştırmaları incelemiş olup bu araştırmaların 138'inin anne katılımı ile ilgili olduğu 6'sının baba katılımı ile ilgili olduğu sonucunu ortaya koymuştur. Bu çalışmada anne baba arasındaki veli katılım düzeylerine ilişkin farklılıkların incelenmesi literatüre katkı sağlayacaktır. Babaların öğrencilerin eğitim süreçlerinde daha etkin olması, veli katılım düzeylerinin artırılması öğrenciler için olumlu sonuçlar yaratacaktır. İpek (2011) yaptığı çalışmada babaların öğrencilerin eğitimi ile etkin olarak ilgilendiğinde anlamlı olarak daha başarılı sonuçlara ulaştıkları yönünde bulgulara ulaşmıştır.

Veli eğitim düzeyi ile ilgili yapılan analizlerde ilkökul mezunu olan velilerin daha düşük puanlar aldığı görülmüştür. İlkokul mezunu olan velilerin öğrencilik geçmişlerinin kısa oluşu, okul ile ilişkilerinin çocuklarının eğitim hayatları ile beraber tekrar başlıyor oluşu, ödevler konusunda çocuklarına sunacakları desteğin sınırlı kalışı, yaşıyor olabilecekleri özgüven ve özyeterlik eksiklikleri bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olabilecektir.

Diğer araştırma probleminde uyum eğitimlerine katılan velilerin daha yüksek puanlar aldığı görülmüştür. Uyum eğitimlerinin içerikleri velilerin çocuklarına yönelik yaklaşımları konusunda gelişimlerini desteklemekte ve çocuklarının kişilik gelişimleri ve sosyokültürel gelişimleri anlamında faydalı olmaları adına kaynak olduğu söylenebilir. Uyum eğitimleri okulla olan ilişkiyi güçlendirmektedir. Velilerin genel olarak gönüllü aktif katılım seviyesinin yüksek oluşuna rağmen eğitimlere katılımın yüksek düzeyde olmaması burada var olan bir rezervin doğru yönetilemediğini ortaya koymaktadır. Okul yönetimlerinin süreci istendik seviyede yürütemediği ve programlama konusunda eksiklikler bıraktığı ifade edilebilir. Velilerin pandemi öncesi veya pandemi süreci farketmeksizin okul giriş ve çıkış saatlerinde okul bahçe kapısının önünde uzun sürelerce beklemesi velilerin okulla bağ kurmak adına duydukları ihtiyacın göstergesidir. Fakat okulun içinde değil de okul bahçesinin dışında bekliyor oluşları okul yönetimlerinin aile katılımının yükseltilmesi yönündeki hedefler için yeterli faaliyette bulunmadığını göstermektedir. Velilerin eğitim çalışmalarına dönük gönüllü aktif katılım verilerinin yüksek bulunması öğrencilerin ardından kendilerinin de pandemi sonrası tekrar okulla buluşmalarına duydukları ihtiyacı ortaya koymaktadır. Aynı zamanda çocuklarının öğrenme konforunu artırmak adına bilinç düzeylerini artırmak yönünde eğilim içinde oldukları görülmüştür. Öğretmenlerin de bu anlamdaki motivasyonları önemlidir. Kırkıç ve Yahşi (2021b) öğretmenlere yönelik sunulan planlı eğitimlerin öğretmen motivasyonunu artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Burada uygulanan uyum eğitimlerinin öğretmen merkezli olarak programlanması ve organize edilmesi öğretmenlerin de süreçten kazanım elde etmesini sağlamıştır. Bu doğrultuda yapılan bu çalışmanın alanda bulunan önemli bir ihtiyacı giderdiği ifade edilebilir. Araştırma sonuçları ile ailenin okul ile bağının tekrar güçlendirilmesinin, pandemi süreci sonrası devam eden etkinin azaltılması ve normalleşmesi adına önemli olduğu ortaya konulmuştur.

Araştırma sonuçları bağlamında uygulayıcılara dönük olarak pandemi sonrası veli katılım çalışmaları planlanırken, babaların katılımını artıracak nitelikte olması, ilkökul eğitim düzeyinde olan velilerin daha yüksek kazanımlar elde edeceği faaliyetler hazırlanması, uyum eğitimlerinin sistemli ve organize bir biçimde tüm kademelerde uygulanması önerilir.

Aynı zamanda öğretmenlerin veli katılım çalışmalarına yönelik görüşlerinin alınması, sistemli bir uygulama hazırlanması, öğretmenlere yönelik sağlanacak desteğin artırılması eğitim dünyasına katkı sağlayacaktır. Okul yönetimlerine veli katılımı konusunda alan açılması, örnek uygulamalar konusunda havuz oluşturulması, okul aile birliği ile iletişimlerinin kuvvetlendirilmesi bu alanda sağlanacak kazanımların altyapısı olarak düşünülebilir. Araştırmacılara dönük olarak çocukla iletişim alt boyutunda bulunan sonuçlar doğrultusunda kuşaklar arası yaşanan problemlere bu pencereden bakan araştırmalar gerçekleştirmeleri yönünde öneri sunulabilir. İlkokul düzeyi velilerin daha düşük puanlar almasından yola çıkarak kişinin bildiğini düşündüğü bilgiye olan inancı üzerine araştırmalar yürütülebilir.

KAYNAKÇA

Abbak, B. S. (2008). “Okul Öncesi Eğitim Programındaki Aile Katılımı Etkinliklerinin Anasınıflı Öğretmenleri ve Veli Görüşleri Açısından İncelenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.

Akkabak Yıldız, T. (2018). “5-6 Yaş Grubu İçin Geliştirilen Aile Katımlı Farklılıklara Saygı Programının Çocukların Farklılıklara Saygı Düzeyine Etkisinin İncelenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Aktaş Arnas, Y. (2011). Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılımı. (Ed. Y. Aktaş Arnas). Aile Eğitimi Ve Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılımı, Vize Yayıncılık, Ankara.

Albez, C. (2016). “Okul Yöneticilerinin Veli Katılım Çalışmalarını Örgütlenme Becerilerinin İncelenmesi”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Albez, C., & Ada, Ş. (2017). “Okul-Aile Ortaklığı: Güçlükler, Beklentiler, Gereksinimler, Öneriler”, Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi, 5(2), 1-18.

Alireisoğlu, A. (2020). “Liderlik Stilinin Ve Liderlik Yoğunluğunun Örgüt Kültürüne Etkisinin İncelenmesi”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi-İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.

Alireisoğlu, A., Tüysüz, H. & Yiğit, S. (2021). “Uzaktan Eğitim Başlangıcında Karşılaşılan Sorunlar ve Uzaktan Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretmen Çözümleri”, Social Science Development Journal, 6, (27), 261-283.

Al-Mahdi, O. (2010). Linking Home And School Mathematics: A Qualitative Case Study In A Bahraini Primary School, Lambert Academic Publishing, Germany.

Orkun, M. A., Bayırlı, A., & Bayırlı, S. (2019). “Fransa Eğitim Sisteminin İncelenmesi”, Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi, 2(1), 1-20.

Atakan, H. (2010). “Okulöncesi Eğitimde Aile Katılımı Çalışmalarının Öğretmen Ve Ebeveyn Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.

Atayeter, H. (2004). “İlköğretim Okullarında Okul Aile İşbirliği (Diyarbakır İl Örneği)”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Balcı, A. (1993). Etkili Okul: Kuram, Uygulama ve Araştırma, Ereğ Ofset, Ankara.

Balıdede, F. (2012). “Türkiye, İrlanda ve Kanada Eğitim Sistemlerinde Okul Yönetim Yapılarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Boz, M., Uludağ, G., & Tokuç, H. (2018). “Aile Katımlı Sosyal Beceri Oyunlarının Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Sosyal Becerilerine Etkisi”, Gazi University Journal Of Gazi Educational Faculty, 38(1), 137-158.

Büyüköztürk, Ş. (2014). DeneySEL Desenler: Öntest-Sontest, Kontrol Grubu, Desen Ve Veri Analizi, Pegem A, Ankara.

Çağdaş, A. & Seçer, Z. (2010). Anne-Baba Eğitimi, Kök Yayıncılık, Ankara.

- Çalışkan, N., & Ayık, A. (2015). "Okul Aile Birliği ve Velilerle İletişim", Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(2), 69-82.
- Crozier, G. (1999), "Parental Involvement: who wants it?", International Studies in Sociology of Education, 9 (3), 219-238.
- Dünya Sağlık Örgütü. (2020). Covid-19 Pandemic, Ağ Adresi: <https://www.who.int/Director-General/Speeches/Detail/Who-Director-General-S-Opening-Remarks-At-The-Media-Briefing-On-Covid-19---11-March-2020>. Erişim Tarihi: 12.11.2021
- Dünya Sağlık Örgütü. (2020). Covid-19 Pandemic, Ağ Adresi: <https://Covid19.Who.Int/> Erişim Tarihi: 12.11.2021
- Epstein, J. L. (1995). "School/Family/Community Partnerships: Caring For The Children We Share", Phi Delta Kappan, 76(9), 701-712.
- Erdener, M. A. (2013). "Parents' Perceptions Of Their Involvement In Schooling", Yayınlanmamış Doktora Tezi, University Of Clemson, South Carolina.
- Gür Erdoğan, D., & Ayanoglu, Ç. (2021). "Covid-19 Pandemi Döneminde Eğitim Programlarının Uzaktan Eğitimde EBA Platformu Yoluyla Uygulanmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri", Journal Of Qualitative Research In Education, 28, 100-128.
- Giddens, A. (2005). Sosyoloji (Çev. Güzel, C.), Ayraç Yayınevi, Ankara.
- Gül, E. (2007). "Eğitimde Çocuk Başarısı İçin Okul-Aile İş Birliği", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gürbüzürk, O. & Şad, S.N. (2010a, February 4-8). "Turkish Parental Involvement Scale: Validity and Reliability Studies", Paper presented at the World Conference on Educational Sciences, WCES 2010, Bahçeşehir University, İstanbul.
- Gürbüzürk, O. & Şad, S.N. (2010b). "Turkish Parental Involvement Scale: Validity and Reliability Studies", Procedia Social and Behavioral Sciences, 2, 487-491.
- Gürşimşek, İ., Kefi, S. & Girgin, G. (2007). "Okulöncesi Eğitime Babaların Katılım Düzeyi İle İlişkili Değişkenlerin İncelenmesi", Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33 (33), 181-191.
- Hoover-Dempsey, K. V., Bassler, O. C., & Brissie, J. S. (1992). "Explorations In Parent-School Relations", The Journal Of Educational Research, 85(5), 287-294.
- İpek, C. (2011). "Velilerin Okul Tutumu ve Eğitime Katılım Düzeyleri ile Aileye Bağlı Bazı Faktörlerin İlköğretim Öğrencilerinin Seviye Belirleme Sınavları Üzerine Etkisi", Pegem Eğitim Öğretim Dergisi, Cilt:1, Sayı:2.
- Jeynes, W. H. (2007). "The Relationship Between Parental Involvement And Urban Secondary School Student Academic Achievement: A Meta-Analysis", Urban Education, 42, 82-110.
- Kahramanoglu, R. & Yücetaş Artan, G. (2020). "Eğitimde Veli Katılımına Yönelik Çalışmaların İncelenmesi", Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7 (2) , 99-110 .
- Kandır, A., & Ersoy, Ö. (2003). Yıllık Plan Örnekleri Ve Aile Katılımı Çalışmaları, Morpa Yayınları, İstanbul.
- Karasar, N. (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayınları, Ankara.
- Kırkıç, K. A., & Yahşi, Ö. (2021a). "The Relationship Between Teachers'attitudes To Distance Education And Their Life Satisfaction", Mojes: Malaysian Online Journal Of Educational Sciences, 9(2), 53-65.
- Kırkıç, K. A., & Yahşi, Ö. (2021b). "The Characteristics Of Innovative Teachers: The Relationship Between Science Teachers' Views On Student Achievement And Learning And Teaching Motivation", Science Education International, 32(1), 63-71.
- Oktay, A. (2002). Yaşamın Sihirli Yılları, Epsilon Yayıncılık, İstanbul.

- Selanik Ay, T. & Aydođdu, B. (2016). “Sinif Öğretmenlerinin Aile Katilimına Yönelik Görüşleri”, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (23) , 562-590
- Şaban, C. (2011). “İlköğretim Okullarında Velilerin Eğitime Katılım Düzeyleri ve Tercih Ettikleri Katılım Türleri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şahan, B. (2021). “Öğrenci Başarısını Yordamada Evde Ebeveyn Katılımının Ve Ebeveynlik Biçiminin Etkisi”, Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi 2021, 11(1), 365-387.
- Tümkaya, S. (2011). “Fen Bilimleri Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilimleri ve Öğrenme Stilllerinin İncelenmesi”, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(3), 215-234.
- Tümkaya, S. (2017). “Velilerin Okulda Eğitime Katılım Türlerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi”, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 26 (2), 83-98 .
- Türker, A., & Dündar, E. (2020). “Covid-19 Pandemi Sürecinde Eğitim Bilişim Ağı (Eba) Üzerinden Yürütülen Uzaktan Eğitimlerle İlgili Lise Öğretmenlerinin Görüşleri”, Milli Eğitim Dergisi, 49(1), 323-342.
- Tüysüz, H. (2021). “Eğitim Yöneticilerinin Yenilikçi İş Davranışları İle Örgütsel Destek Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Milli Eğitim Dergisi, 50(232), 7-32.
- Tüysüz, H.; Yıldız, B.B. & Balta, M. (2021). “Uzaktan Eğitimde Özel Eğitim Ebeveynlerinin Öğretmenlik Rollerini Nitel Bir Çalışma”, International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:7, Issue:89; pp:4570-4581
- Uslu, F. (2012). “İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Okula Yönelik Aidiyeti: Öğretmen-Öğrenci İlişkisi, Akran İlişkisi ve Aile Katılımının Rolü”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Şad, S.N. & Gürbüzürk, O. (2013). “Primary School Students’ Parents’ Level of Involvement into their Children’s Education. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri”, KUYEP/Educational Sciences: Theory & Practice, 13(2), 993-1011.
- Yahşi, Ö. & Kırkıç, K. A. (2020). “Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi”, Turkish Studies Education, 15(5), 3827-3847.
- Yahşi, Ö., & Aydın, S. (2020). “Etkili İletişim Özyeterlik Envanteri’nin Geliştirilmesi: Geçerlik-Güvenirlik Çalışması”, International Journal Of Current Approaches In Language, Education And Social Sciences, 2(1), 257-275.
- Yakıcı A.P. (2018). “Okul Öncesi Velilerinin Aile Katılımını Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi, Uşak.
- Yalçınkaya, M. (2004). “Okul Merkezli Yönetim”, Ege Eğitim Dergisi, 5(2), 21-34.
- Yıldırım, M. (2012). “Kuruma Dayalı Aile Eğitim Programlarının İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Okul Başarılarına Etkileri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Yıldız, B. B., Tüysüz, H., & Öztürk, M. (2021). “Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Yeterlik Algıları ile Yenilik Yönetimi Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Electronic Turkish Studies, 16(3).
- Yüksel, H. K., Gönen, İ., Kılıç, O., Tüysüz, H., Yıldız, G. & Efe, S. (2021). “Bilim Ve Sanat Merkezlerindeki Ortaokul Öğrencilerinin Çalışma Davranışlarının Değerlendirilmesi: Kartal Prof. Dr. Şaban Durali Bilim Ve Sanat Merkezi Örneği”, Social Science Development Journal, 6, (26), 59-77.